

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปณณทัต บนขุนทด อาจารย์, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น บุรีรัมย์

ณรงค์กร ชัยวงศ์ อาจารย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พิมพ์รดา ธรรมภักดิ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ชมภู บุญไทย อาจารย์ประจำวิทยาลัยการพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ศรัณย์ ป้องนิมิตรพร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 5 ด้านคือ ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านการเรียนการสอนในคลินิก ด้านอาจารย์นิเทศ ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และด้านสวัสดิการของสถาบัน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นิสิตนักศึกษาพยาบาล และอาจารย์นิเทศ จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.50-1.00 และหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Coefficient of Alpha) เท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการตีความสร้างข้อสรุป ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 19 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านส่วนตัวของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$, S.D.=0.90) ด้านการเรียนการสอนในคลินิกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.64$, S.D.=0.86) ด้านอาจารย์นิเทศอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.42$, S.D.=0.85) ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.95$, S.D.=0.96) ด้านสวัสดิการของสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.03$, S.D.=0.96) และภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.91$, S.D.=0.90) และแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านส่วนตัวของนักศึกษาได้แก่ ต้องปลูกฝังความรักต่อวิชาชีพพยาบาลให้กับนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าเป็นนักศึกษาพยาบาลและควรต้องมีการคัดเลือกนักศึกษาที่ชอบวิชาการพยาบาล พร้อมกับจัดให้นักศึกษาได้มีเวลาพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล ด้านการเรียนการสอนในคลินิกได้แก่ ต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศและกำหนดวัตถุประสงค์ พร้อมกับวางแผนในการเรียนการสอน การมอบหมายงานในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาตามความรู้ความสามารถและควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วยด้านอาจารย์นิเทศได้แก่ แจ้งวัตถุประสงค์และแผนการสอนต่ออาจารย์นิเทศและให้อาจารย์นิเทศศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนก่อนออกปฏิบัติงานกับนักศึกษา พร้อมกับจัดปฐมนิเทศอาจารย์ก่อนที่จะร่วมออกปฏิบัติงานกับนักศึกษา ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้แก่ จัดแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เหมาะสมกับนักศึกษาและตรงตามวิชาที่จะต้องฝึกปฏิบัติ ให้ความสำคัญและความเชื่อมั่นต่อนักศึกษาในการให้การพยาบาลที่แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมทั้งให้มีค่าตอบแทนอย่างเหมาะสมกับการฝึกปฏิบัติงาน รวมทั้งแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและด้านสวัสดิการของสถาบันได้แก่ ขอให้มีการจัดรถรับ-ส่งให้นักศึกษาอย่างเพียงพอหรือประสานงานในการจัดที่พักให้เหมาะสมและพอดีกับจำนวนนักศึกษา พร้อมกับให้มีบริการอาหารแก่นักศึกษาในช่วงเวลาที่ฝึกปฏิบัติงานนอกเวลา

คำสำคัญ: ปัญหาและแนวทางการพัฒนา, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, นักศึกษาพยาบาล

PROBLEMS AND GUIDED DEVELOPMENT IN PROFESSIONAL PRACTICES OF NURSING STUDENTS IN THE NORTHEAST

Punnathut Bonkhunthod Instructors, Western University, Buriram

Narongkorn Chaiwong Instructors, Buriram Rajabhat University

Pimradar Tummeepukdee Lecturer, College of Nursing, Pibulsongkram Rajabhat University

Chompoo Boonthai Lecturer, College of Nursing, Pibulsongkram Rajabhat University

Sarun Pongnimitporn Lecturer, College of Nursing, Pibulsongkram Rajabhat University

ABSTRACT

The objective of this descriptive study research was to study the problems and the guidelines development in professional practices 5 aspects of nursing students in the North East of Thailand: personal data, clinical teaching, faculty supervision, the field experience and the institution welfare. The sample consisted of 306 nursing students and faculty supervision, with tools in this study was a questionnaire. Consistency indices (IOC) between 0.80-1.00 and reliability find out by using coefficient Cronbach's alpha was 0.92. Qualitative data analysis by interpreting the conclusions, quantitative data was analyzed by SPSS program version 19. The statistics used in the research include the median and inter-Quartile range. Frequency, Percentage, Average and standard deviation (S.D.).

The research findings: Problems in professional practices of nursing students. The students' personal, a high level ($\bar{x}=3.51$, S.D.=0.90). The teaching in the clinic, in the medium ($\bar{x}=2.64$, S.D.=0.86). The supervising faculty, at a low level ($\bar{x}=2.42$, S.D.=0.85). The field experience, in the medium ($\bar{x}=2.95$, S.D.=0.96). Welfare institutions, in the medium ($\bar{x}=2.95$, S.D.=0.96) and snapshots, in the medium ($\bar{x}=3.03$, S.D.=0.96). Over all, in the medium ($\bar{x}=2.91$, S.D.=0.90) And the guidelines development in professional practices of nursing students. Including the students' personal to instill a love of nursing to students when starting a nursing student and should be subject to qualifying students like nursing. And to arrange for students to have time to socialize and exchange ideas and experiences in the nursing profession. The teaching in the clinical area. Must provide orientation and objectives. And to plan instruction. Assigned the task of training experience to students as appropriate. Knowledge and understanding and the teaching practice of professional experience. Faculty supervision, including the notify objectives and lesson plans, teacher supervision and supervisory faculty teaching courses before working with students. With an orientation prior to joining the faculty work with students. Including the field experience. The field experience to suit the students and meet the subjects to practice on. Focus and confidence to students in the nursing field experience. Along with providing compensation appropriately to practice with field experience and the welfare of the institution, including. Have a car-send to a student or adequate coordination arrangements. Accommodation to suit and fit the student. Along with providing food to students during the practice sessions.

Keywords: The problems and the guidelines development, Professional practices, Nursing students

บทนำ

ในโลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ที่ความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละสังคม ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ ได้ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต่างหันกลับมาทบทวนบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาของตนอย่างจริงจังด้วยเป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถที่จะนำการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศให้ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ได้อย่างมั่นคงสมภาคภูมิ¹ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาทุกยุคทุกสมัย ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยคือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะการสอนนับว่ามีบทบาทสำคัญประการหนึ่งเพราะการสอนจะส่งผลผลิตด้านกำลังคนคือ แนวความคิดในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 3 ประการคือ² มีความรู้วิชาการสาขาของตน มีความรอบรู้ในวิทยาการต่างๆ ศิลปวัฒนธรรมและมีคุณธรรมจริยธรรม ในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้น มีความสำคัญยิ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ถึงแม้ว่า มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาจัดวางแผนหรือการจัดเตรียมหลักสูตรได้ดีและมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนไม่ดีแล้ว ย่อมจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ยาก

ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2499 โดยมุ่งจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาเป็นพยาบาลที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ปกป้องดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งในภาวะปกติและภาวะพิศปกติ ครอบคลุมทั้งการรักษาพยาบาลฟื้นฟูสภาพ ป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ³ อย่างไรก็ตาม กระแสความตื่นตัวในการดำเนินงานด้านสุขภาพตามแนวคิด “การสาธารณสุขแนวใหม่ (New public Health)” ที่เสนอแนะให้ใช้การสร้างเสริมสุขภาพ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญ ดังปรากฏตามประกาศ “กฎบัตร

ออตตาวา (Ottawa Charter for Health Promotion)” ที่กำลังมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบันนั้น นำไปสู่คำถามที่ว่า การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลในปัจจุบันได้มีการปรับปรุง พัฒนารูปแบบ วิธีการเรียนการสอนหรือเนื้อหาสาระที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้สอดคล้องกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร ดังรายละเอียดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือประสบการณ์ภาคสนาม (Field experience specification) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) และตามกรอบมาตรฐานของสภาการพยาบาล (มคอ.4)

จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน นิสิต/นักศึกษาพยาบาลมักจะมีปัญหาด้านการเรียนการสอนอยู่เสมอ ซึ่งประเด็นปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยคือ วิธีการถ่ายทอดความรู้และสมรรถภาพในการเรียนของผู้เรียนยังได้รับความสนใจน้อย แม้ว่า ได้มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการสอนและวิทยาการเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้ก้าวไปมากแล้วก็ตาม แต่ผู้สอนยังไม่ได้นำวิธีการดังกล่าวมาใช้ให้เหมาะกับลักษณะของการศึกษาในระดับนี้และจากรายงานการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย⁴ โดยการศึกษาและรวบรวมปัญหาจากบทความการศึกษารายงานการประชุมสัมมนา การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถามกับอาจารย์และนิสิตนักศึกษา ได้รวมปัญหาคือ ปัญหาด้านจุดมุ่งหมาย เป็นต้นว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนหลักสูตรและการเรียนการสอนไม่ชัดเจน, ปัญหาหลักสูตรและสภาพการเรียนการสอน ต้องมีการปรับปรุงการจัดหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียน รวมถึงวิธีการสอน, ปัญหาการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ต้องมีการส่งเสริมการใช้สื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและปัญหาการประเมินผลก้าวหน้าของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งควรจะต้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาพยาบาล ก็เช่นเดียวกับสาขาวิชาชีพอื่น พยาบาลเป็นบุคคลที่ต้องมีบทบาทต่องานด้านการพยาบาลและด้านสาธารณสุข ทั้งในด้าน

การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ พยาบาลระดับวิชาชีพจะต้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูง พยาบาลจึงต้องมีความรู้ ความเฉลียวฉลาด สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา มีคุณธรรม มีทักษะในการปฏิบัติพยาบาล ดังนั้น การจัดการศึกษาพยาบาล นอกจากจะต้องมีระบบการบริหารหลักสูตรที่ดีแล้ว ส่วนที่เป็นหัวใจสำคัญยิ่งคือ การจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและวิชาการ เพื่อให้พยาบาลที่ผลิตออกมานั้นมีความสามารถปฏิบัติงานกับผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุที่นิสิต/นักศึกษาพยาบาลมีปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติและไม่สามารถที่จะนำความรู้ทางทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ เช่น ผู้บริหารการศึกษายาบาลขาดการวางแผนในการให้การศึกษาภาคปฏิบัติ, การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกภาคปฏิบัติยังไม่ชัดเจนเน้นสอนและผู้เรียน, เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลและหน่วยงานที่นิสิต/นักศึกษาเข้าฝึกภาคปฏิบัติงาน มิได้เข้าใจวัตถุประสงค์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนิสิต/นักศึกษา นอกจากมุ่งหวังเพียงแรงงานจากนิสิต/นักศึกษาเป็นประการสำคัญและการนิเทศ การประเมินผลยังไม่เกิดผลอย่างเที่ยงตรงและครอบคลุม^๑

ด้วยเหตุที่ วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญ เพื่อสามารถปฏิบัติกรพยาบาลให้กับผู้ใช้บริการ โดยให้เกิดความปลอดภัย (Safety Patient) มากที่สุด โดยอาศัยองค์ความรู้ที่เชี่ยวชาญให้เหมาะกับหอผู้ป่วยหรือภาคนาสนาที่ต้องไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิต/นักศึกษาพยาบาล จึงมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อใช้ความรู้ในภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริง ให้เกิดความชำนาญพร้อมที่จะจะเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการ ได้อย่างเต็มความสามารถ จึงถือได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความสำคัญต่อหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นความสำคัญและความจำเป็นต่อการประกอบ

วิชาชีพพยาบาล เพราะเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการนำความรู้ทางทฤษฎีมาฝึกปฏิบัติกับผู้ใช้บริการในสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในฐานะพยาบาลประจำการและยังเป็นการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลอีกด้วย^๒ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สนใจที่จะศึกษาความเหมาะสมของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลระดับอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อที่จะนำผลและแนวทางแก้ปัญหามาใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการจัดตั้งอำนวยความสะดวกเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร (Population) ได้แก่ นิสิต/นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์นิเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 สถาบันการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิ์ประสงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนุตรธานี จังหวัดอุตรธานี วิทยาลัยพยาบาล ศรีมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม คณะพยาบาล

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น และคณะพยาบาลศาสตร์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จังหวัดบุรีรัมย์

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้ประชากรคือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์, สังกัดสถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข และคณะพยาบาลศาสตร์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น และคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย สังกัดสถาบันการศึกษาเอกชน ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,500 คน และได้กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากตารางของ Krejcie and Morgan⁷ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน⁸ และดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

3. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์, วิทยาลัยพยาบาล

บรมราชชนนีสุนทรินทร์ และคณะพยาบาลศาสตร์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, คณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ทั้ง 6 สถาบันอุดมศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์/นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์นิเทศ

4. ช่วงเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนกันยายน 2559 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและเพื่อให้ได้ข้อคำถามสำหรับการวิจัยในขั้นตอนต่อไป ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 2 การร่าง แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล การศึกษาปัญหา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษาเอกสารและการสังเกต (Best Practice) สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล เพื่อแสดงทั้งภาพรวมและรายละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล หลังจากนั้น สังเคราะห์และบูรณาการสารสนเทศ ที่ได้สรุปจากผลการสัมภาษณ์เข้ากับแนวคิด ทฤษฎี ที่ได้ศึกษาไว้ในขั้นตอนที่ 1 เพื่อร่างแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร่าง 1)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (ร่าง 1) แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์นิเทศ ว่ามีความสอดคล้องกับ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากน้อย แດไหน พร้อมทั้งขอทราบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการนำผลสรุปของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มาพิจารณาดำเนินการโดยผู้วิจัยได้ (ร่าง 2)

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบเพื่อยืนยัน (Confirm) และขอคำชี้แนะเพิ่มเติม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ร่าง 2) แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ตามแบบประเมินความเป็นไปได้ (ความเหมาะสม) และแบบประเมินความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อาจารย์พยาบาล พยาบาลประจำการ หัวหน้าตึกและนิสิต/นักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 2

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 5 ด้านคือ

- 1.1 ด้านส่วนตัวของนิสิต/นักศึกษา
- 1.2 ด้านการเรียนการสอนในคลินิก
- 1.3 ด้านอาจารย์นิเทศ
- 1.4 ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- 1.5 ด้านสวัสดิการของสถาบัน

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของแต่ละด้าน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อให้ได้เนื้อหาสาระตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษามากที่สุด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.50-1.00 และการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาก่อนจำนวน 30 คน ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสอนแก่น, คณะพยาบาลศาสตร์ บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น และคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ซึ่งไม่ได้นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) เท่ากับ 0.92

ข้อพิจารณาทางจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เลขที่ จช. 2559/0070 หลังจากนั้น ผู้วิจัยให้ข้อมูลและอธิบายให้เข้าใจว่าการศึกษารั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างว่าจะยินยอมเข้าร่วมในการทำวิจัยหรือไม่ก็ได้ การปฏิเสธไม่มีผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยจะใช้รหัสเลขที่ของแบบสอบถามแทนชื่อ นามสกุลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยจะเป็นภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างสามารถขอยุติการเข้าร่วมการวิจัยก่อนครบกำหนด โดยไม่มีผลกระทบอื่นๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้ จากแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ส่วนตัว บทบาทหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ อายุ เพศ และภูมิฐานะ ของครอบครัว วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ใช้วิธีตีความ สร้างข้อสรุปโดยการพรรณนา (Descriptive Method) ตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์และผลกระทบ ของปรากฏการณ์ที่ได้พบเห็นและเกิดขึ้น รวมถึง การใช้ประสบการณ์ของผู้วิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิต/นักศึกษาพยาบาล ด้านส่วนตัวของนิสิต/นักศึกษ อยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอนในคลินิกอยู่ใน ระดับปานกลาง ด้านอาจารย์นิเทศอยู่ในระดับน้อย ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับปาน กลาง ด้านสวัสดิการของสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง และภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/ นักศึกษาพยาบาล ในรายด้าน และภาพรวม

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	ระดับการรับรู้ (n=306)		
	X	S.D	ระดับ
1. ด้านส่วนตัวของนักศึกษา	3.51	0.90	มาก
2. ด้านการเรียนการสอนในคลินิก	2.64	0.86	ปานกลาง
3. ด้านอาจารย์นิเทศ	2.42	0.85	น้อย
4. ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	2.95	0.96	ปานกลาง
5. ด้านสวัสดิการของสถาบัน	3.03	0.96	ปานกลาง
รวม	2.91	0.90	ปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล ด้านส่วนตัว ของนิสิต/นักศึกษาได้แก่ ต้องปลูกฝังให้มีความรักใน วิชาชีพพยาบาลตั้งแต่นิสิต/นักศึกษาเริ่มเข้าเป็นนิสิต/ นักศึกษาพยาบาล (\bar{x} =4.61, S.D.=0.97) ควรมีการคัด เลื่อนนิสิต/นักศึกษาที่ชอบวิชาการพยาบาล (\bar{x} =4.53, S.D.=1.02) และจัดให้นิสิต/นักศึกษาได้มีเวลาพบปะ กับอาจารย์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันก่อน เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล (\bar{x} =4.53, S.D.=1.02) ด้านการเรียนการสอนในคลินิกได้แก่ ต้อง ประชุมนิเทศ และแจ้งวัตถุประสงค์พร้อมทั้งวางแผนการ จัดการเรียนการสอนในคลินิก (\bar{x} =3.67, S.D.=1.03) มอบหมายงานในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับ นิสิต/นักศึกษาตามความรู้ความสามารถ (\bar{x} =3.52, S.D.=0.76) และทำความเข้าใจ และใช้วิธีการเรียน การสอนที่เหมาะสมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่ นิสิต/นักศึกษา (\bar{x} =3.48, S.D.=0.98) ด้านอาจารย์ นิเทศได้แก่ แจ้งวัตถุประสงค์ และแผนการสอนต่อ อาจารย์นิเทศและพยาบาลพี่เลี้ยง (\bar{x} =4.28, S.D.=0.51) รับฟัง และขอคำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียน การสอนกับอาจารย์นิเทศก่อนการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ (\bar{x} =3.58, S.D.=1.09) และประชุมนิเทศอาจารย์ นิเทศ และพยาบาลพี่เลี้ยงก่อนที่จะปฏิบัติงานกับนิสิต/ นักศึกษา (\bar{x} =3.47, S.D.=0.75) ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์ วิชาชีพได้แก่ จัดแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ เหมาะสมกับนิสิต/นักศึกษา และตรงตามวิชาที่จะต้อง ฝึกปฏิบัติ (\bar{x} =4.54, S.D.=0.78) ให้มีความสำคัญ และ

ความเชื่อมั่นต่อนิสิต/นักศึกษาในการให้การพยาบาลที่แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{x}=4.48$, S.D.=1.04) และจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับปฏิบัติการพยาบาลให้มีจำนวนเพียงพอ ($\bar{x}=4.13$, S.D.=0.96) และด้านสวัสดิการของสถาบันได้แก่ จัดรถรับ-ส่งให้นิสิต/นักศึกษา โดยมีการควบคุมให้เป็นไปตามตารางที่กำหนด ($\bar{x}=4.48$, S.D.=0.74) ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากสถานที่ ฝึกปฏิบัติจัดที่พักให้กับนิสิต/นักศึกษา ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.97) และติดต่อประสานงานให้สถานที่ที่ฝึกปฏิบัติจัดบริการอาหารให้กับนิสิต/นักศึกษาในช่วงเวลาที่ฝึกปฏิบัติ ($\bar{x}=3.01$, S.D.=0.88)

การอภิปรายผล

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นหัวใจของการสอนหลักสูตรพยาบาลเพราะเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการนำความรู้ทางทฤษฎี มาฝึกปฏิบัติกับผู้รับบริการในสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการในฐานะพยาบาลประจำการ ซึ่งประสบการณ์ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติการพยาบาล ทักษะด้านความคิดในเชิงวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหา และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ การฝึกภาคปฏิบัติยังเป็นการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา⁹ การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายจากแหล่งบริการและคลินิกที่ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีประสิทธิภาพ ทั้งบุคลากร อุปกรณ์ วิธีการบริหารงาน ตลอดจนการให้โอกาสนิสิต/นักศึกษาใช้วิธีการใหม่ๆ ในการให้การพยาบาลร่วมด้วยนั้น จะทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาหนัก และจากการพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านส่วนตัวของนิสิต/นักศึกษา เนื้อหาวิชาที่มีรายละเอียดมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับจำนวนชั่วโมง จะทำให้นิสิต/นักศึกษาไม่มีเวลาทบทวนวิชาที่เรียนไปแล้วก่อให้เกิดความเครียดในการเรียนวิชาชีพ

พยาบาลได้¹⁰ และนิสิต/นักศึกษาพยาบาลต้องรับผิดชอบงานมากเกินไป ทำให้เกิดความตึงเครียดและเบื่อหน่าย อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิต/นักศึกษาพยาบาลลาออก และเปลี่ยนจากการเรียนวิชาชีพพยาบาลไปเรียนวิชาชีพอื่น¹¹ แนวทางการพัฒนา เช่น ควรมีวิธีการคัดเลือกนิสิต/นักศึกษาที่ขอวิชาชีพการพยาบาล, ปลูกฝังให้มีความรักในวิชาชีพพยาบาล ตั้งแต่นิสิตเริ่มเข้าศึกษาต่อและสร้างความตระหนัก และมีส่วนสนับสนุนให้นิสิตพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ด้านความรู้ความเข้าใจในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น

2. ด้านการเรียนการสอนในคลินิก ในการเตรียมการด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล ต้องมีการติดต่อประสานงานกับบุคคลของแหล่งฝึกปฏิบัติทุกระดับ ทั้งนโยบายผู้ปฏิบัติการและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ประเมินความพร้อมและความสมัครใจ เมื่อแหล่งฝึกปฏิบัติตกลงใจรับนิสิต/นักศึกษาแล้ว ควรจัดให้มีการประชุมบุคลากรทุกระดับอีกครั้ง เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการประสานงาน การสนับสนุน และอำนวยความสะดวก พร้อมทั้ง กำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน¹² แนวทางการพัฒนาเช่น จัดปฐมนิเทศและแจ้งวัตถุประสงค์พร้อมกับวางแผนการจัดในการเรียนการสอนในคลินิก, จัดกิจกรรมและการเสริมทักษะประสบการณ์วิชาชีพให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนิสิต/นักศึกษา ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและทบทวนวัตถุประสงค์รายวิชาให้เหมาะสมและถูกต้อง ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล เป็นต้น

3. ด้านอาจารย์นิเทศ¹³ การจัดการศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมียาจารย์พยาบาลรับผิดชอบในแหล่งฝึกปฏิบัตินั้น อย่างเพียงพอในสัดส่วนที่เหมาะสมตามลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาเช่น จัดอบรมอาจารย์นิเทศและพยาบาลที่เลี้ยง เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์แก่นิสิต/นักศึกษาอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ, ส่งเสริมให้อาจารย์นิเทศได้มีการสอน

และใช้ประสบการณ์วิชาชีพและช่วยชี้แนะเพื่อให้ นิสิต/นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ในสถานการณ์จริง และส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานในคลินิกร่วมกับ อาจารย์นิเทศ เป็นต้น

4. ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การคัดเลือกแหล่งฝึกปฏิบัติ ควรศึกษาวัตถุประสงค์ของการ จัดฝึกปฏิบัติว่าต้องการให้นิสิต/นักศึกษาพยาบาล เกิด การเรียนรู้หรือเกิดทักษะด้านใดบ้าง พิจารณาปัจจัย ที่จำเป็นต้องมีในแหล่งฝึกปฏิบัติและดำเนินการคัดเลือก แหล่งฝึกปฏิบัติ โดยพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ลักษณะ ของประสบการณ์ที่นิสิต/นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติและ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ¹⁴ แนวทางการพัฒนา เช่น ศึกษาความเหมาะสมของจำนวนนิสิต/นักศึกษา ต่อผู้รับบริการในแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพก่อน การฝึกปฏิบัติและประสานงานขอความร่วมมือของเจ้า หน้าทีระดับต่างๆ ในแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

5. ด้านสวัสดิการของสถาบัน เกณฑ์ของ แหล่งฝึกปฏิบัติทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จะต้อง มีสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกแก่การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่จำเป็นอย่างเพียงพอเช่น เครื่องมือในการ พยาบาลและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านควหาความรู้เพิ่มเติมได้เช่น คู่มือการปฏิบัติงาน ตำราทางการแพทย์ ห้องอ่านหนังสือหรือห้องสมุด ตลอดจนที่ สำหรับจัดการประชุมปรึกษา สำหรับอาจารย์และ นิสิต/นักศึกษาพยาบาล ใช้ในขณะที่ฝึกปฏิบัติงานและมี ที่สำหรับเก็บสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานที่แหล่งฝึกปฏิบัตินั้นด้วย¹⁵

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับผู้บริหารการศึกษาพยาบาล

1.1 ควรมีการประสานงานระหว่าง ผู้บริหารของสถาบันการพยาบาลกับสถาบันแหล่ง ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

1.2 ควรมีการเตรียมการในสถาน

ที่และทรัพยากรอื่นที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องและ สนับสนุนแผนการดำเนินงานและเป้าหมายของการ ศึกษาภาคปฏิบัติ

1.3 ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของ การศึกษาภาคปฏิบัติให้ชัดเจนกล่าวคือ ต้องการสร้าง หรือปรับปรุงพฤติกรรมของนิสิต/นักศึกษาในด้านใด เป้า หมายจะช่วยในการวางแผนจัดการศึกษาได้ถูกทิศทาง

2. สำหรับนิสิต/นักศึกษาพยาบาล

2.1 ควรมีวิธีการหรือแนวทางใน การคัดเลือกนิสิต/นักศึกษาหรือการฝึกหัดปฏิบัติการ พยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาลก่อนเข้าศึกษาวิชาชีพ การพยาบาล เพื่อเป็นการสำรวจความพร้อมทั้งด้าน ร่างกายและด้านจิตใจ

2.2 ควรมีการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ก่อนและหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและมีการ ประเมินผลการฝึกปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ นิสิต/นักศึกษาพยาบาลได้เตรียมความรู้และศึกษาเพิ่ม เต็มให้เหมาะสมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. สำหรับอาจารย์นิเทศ

3.1 ควรมีการสอบถามความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลที่มีต่ออาจารย์นิเทศ ในแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางใน การจัดดำเนินการโครงการอบรมอาจารย์นิเทศหรือ อาจารย์ใหม่

3.2 ควรจัดสัดส่วนที่เหมาะสม ระหว่างนิสิต/นักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์นิเทศที่ แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามลักษณะของการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางการ พัฒนาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพยาบาลที่มี ประสิทธิภาพ

3.3 ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน ของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล เมื่อเสร็จสิ้นการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อนำผลการฝึกปฏิบัติมาใช้ พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิต/นักศึกษาพยาบาล สังกัดการศึกษาหรือวิชาชีพอื่นๆ

4.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิต/นักศึกษาพยาบาล ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางด้านความรู้สึก เจตคติและความรับผิดชอบ

4.3 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนิสิต/นักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมของนิสิต/นักศึกษาพยาบาลให้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. การศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา: 2554.
2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. การประชุมหารือคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ”. ความเป็นมาและขั้นตอนการดำเนินการโครงการกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. วันเสาร์ที่ 18 เมษายน 2552 เวลา 09.00-16.00 น. ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ: 2552.
3. สมลิริ รุ่งอมรรัตน์ และคณะ. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อผลิตนิสิตเป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารสภาการพยาบาล. ปีที่ 26 ฉบับพิเศษ. นนทบุรี : 2554.
4. บุญส่ง ไกรสังข์. การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยบูรพา: 2540.
5. กุลยา ตันติผลาชีวะ. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ. วารสารการศึกษาพยาบาล. (1) 35-45: กันยายน: 2541
6. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. รายงานผลการศึกษารื่อง การติดตามผลการดำเนินการตามมติและข้อเสนอแนะของการสัมมนาพยาบาลศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล: 2546.
7. Krejcie. Robert V. and Daryle W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities,” Educational and Psychological Measurement 1970 ; 30 (3): 607-610
8. บุญใจ ศรีสถิตนรากร. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ยูแอนด์ โอ อินเตอร์มีเดีย จำกัด: 2553.
9. วัลลา ตันตโยทัย. บ่มเพาะนักศึกษาพยาบาลสู่การเป็นนักสร้างเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุดมรัตน์การพิมพ์และดีไซน์ : 2555.
10. จิราภรณ์ มั่นสุข. แนวโน้มและพัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 1. ลำปาง. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง : 2552.
11. มณฑา ล้อมทองกุล, สุภาพ อาธิเอื้อ. แหล่งความเครียดวิธีการเผชิญความเครียดและผลลัพธ์การเผชิญความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก. รามาธิบดีพยาบาลสาร 2552; 15: 192-205.
12. สมศรี ทาทาน, อัมพร ยานะ. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลและทัศนคติต่อวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก. พะเยา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี: 2551
13. อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, ฟ่องศรี เกียรติเลิศสนา, ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ์, ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. ความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. พยาบาลสาร 2551; 35: 1-9.
14. สมทรง มณีรอด. สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาพยาบาลโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดน. ชัยนาท. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท: 2551.
15. Donald, Ogston G. and Raren M. Ogston. “Counselling Students in Hospital School of Nursing,” The Canadian Nurse. 53; April: 1970.